

- * Nyáron történt
- * Jelentések az építőtáborokról
- * A KISZ feladatairól
- * Kihagyott ziccer

Tanévnyitás

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola oktatói, dolgozói és hallgatói szeptember 11-én délután a Szabadság filmszínházban tanévnyitót ünnepségen köszöntötték az 1974/75-ös tanévet.

Az ünnepi közgyűlésen megjelent Hantos Mihály a Csongrád megyei tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese, dr. Bagdi Sándor, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának munkatársa, Forgó Pál, a szegedi városi tanács végrehajtó bizottsága művelődési osztályának vezetője, Ökrös János, a Pedagógusok Szakszervezetének megyei titkára, valamint Dubecz György, a Hazafias Népfront városi titkárhelyettese.

Dr. Moholi Károly főigazgatóhelyettes üdvözlő szavai és a Himnusz elhangzása után Hege-düs András a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója mondott ünnepi beszédet. Hangsúlyozta: korunk követelménye, hogy az iskola, a pedagógus munkájában az alkotói szemlélet érvényesüljön. A mai tanároknak alkotó embereket kell nevelni, erre pedig csak akkor képesek, ha egész magatartásuk, pedagógiai szemléletük megfelel a megváltozott kor igényeinek. A mindig kérdező tanár helyét a diákok párbeszédre képes pedagógusoknak kell elfoglalni, a statisztikus szemléletű oktatót felváltja a dialektikus gondolkodó, a gyerekeket belülről ismerő, ökönpótlósra, eredeti, egyéni gondolkodásra nevelni képes tanár.

Hege-düs András az 1974/75-ös tanévet megnyitottak nyilvánította. Köszöntötte az elsőséveseket, akiket a fogadalomtétel után a főiskola hallgatóvá fogadott. A négyosztályos új hallgatót a felsőbb évek és az ifjúsági szervezet vezetősége nevében Sipos József, az intézmény KISZ-szervezetének titkára köszöntötte: „A tanévnyitó ünnepségeken elmondott köszöntők általában sok jótanácsot, megszívlelendő gondolatot tartalmaznak, jó munkára biztatnak és ehhez a felsőbbévesek segítségét ígértek — kezdte beszédét a KISZ-titkár, majd így folytatta: — Hogy a köszöntők szintek voltak, tettek következnek, avagy csak szép szavakra futotta az erőből — az később derül ki. Ezért most engedjétek meg, hogy általános és kissé megfoghatatlan ígéretek helyett először azt mondjam el; mi várunk benneteket. Vártunk a felvételi vizsgák idején, hiszen a bizottságok mindegyikében egy-egy KISZ-tag is ott volt, és mint aki nem olyan régen állta ki ugyanezt a próbát — tudta hogyan kell segíteni a nehéz percekben, hogyan kell megnyugtató, vigasztaló szót mondani, vagy együtt örülni veletek a sikernek. Közöttetek vannak olyanok akiket meghívtunk a jánosalmi építőtáborba, hogy két hétig együtt dolgozzanak pihenjenek és szórakozzanak német, orosz, szlovák és magyar diákokkal, kis előzetést kapjanak a főiskolai levegőtől, életből. A tábor után Nógrádverőcére is vendégeinkkel tarthatunk. A tanulmányi csoport vezetőit meghívtuk a KISZ vezetőképző táborunkba, ahol megismerkedtek a végrehajtó bizottság, az alapszervezeti vezetőség tagjaival, hallhattak a főiskolai KISZ-szervezet eredményeiről, gondjairól az ideai feladatokról, találkoztak az állami- és pártvezetőkkel. Holnaptól kezdődik a tanítás, ismerkedtek a főiskolával, az ifjúsági szervezettel, az itteni élettel. Ezt kívánjuk segíteni azzal is, hogy szeptember 18-19-én, már Ti is részt vesztek a KISZ-alapszervezetek értekezletén, ahol már mindannyian megismeritek vezetőiteket, tanáraitokat, azokat a terveket, amelyek alapján dolgozni akarunk. Számos lehetőség van arra, hogy a képességeitek-

nek, igényeiteknek leginkább megfelelő területeken dolgozzatok. Jelentkeztek a Tudományos Diákkörökbe, speciálkollégiumokba, a sportkör szakosztályába, az énekkarba és más helyre ahol dolgozhattok, tanulhattok.

Természetesen legfontosabb dolgok a tanulás. Szaktudományok alapjainak elsajátításához új tanulási módszerekre lesz szükségetek, amit gyorsan, csak az oktatótok és a felsőbbévesek segítségével sajátíthattok el. Éppen ezért fogadjátok majd bizalommal a KISZ-alapszervezetek által csoportotok mellé állított másodéves, patronáló hallgatókat, október 1-ig pedig válasszátok meg és kérjétek fel a csoportvezető tanárokat. Az őszi társadalmi munkán, a klubban, a kollégiumi és főiskolai gólyabálán egyre több felsőbbévest ismerhettek meg, így november elejére szinte minden ismeret megkaptok, illetve megszerezhettek ami szükséges ahhoz, hogy otthonosan érezzétek magokat a főiskolán.

Munkátok során éreztétek a felelősséget, amivel társadalmi munkát tartoztok, mely lehetőséget biztosított számotok, hogy képességeitek maximumát nyújtva készüljétek a pedagógus pályára. Ehhez a munkához, a következő évekhez kívánok Nektek a főiskola felsőbbéves hallgatói és KISZ-bizottsága nevében sok sikert, erőt és egészséget.”

Ezután az I. évesekben Földi Ágnes biológia-mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok szakos hallgató tett ígéretet, hogy valamennyien igyekeznek hasznosan eltölteni az előtük álló négy esztendő. A főiskola szép hagyománya, hogy azoknak a nyugdíjas pedagógusoknak, akik 50, vagy több éve szereztek itt diplomát, díszoklevelet adnak át a tanévnyitó ünnepségeken. Az idén 13 pedagógus kapott arany, gyémánt, illetve vasdiplomát. A megjutalmazottak — dr. Krizsánec Károlyné, Pásztor László, Újhelyi Ilona, dr. Orsy Dánielné, Bácskay Béláné, dr. Zajk Zoltánné, dr. Szepes Lászlóné, dr. Gorove Jenőné, dr. Újvári Ubolné, id. Csoma Gyula, Zsírny József, Rissányi Gizella, Kovács István — közül mindössze ketten vették át személyesen aranyoklevelüket: Pásztor László és dr. Krizsánec Károlyné. Pásztor László távollévő idős kollégái nevében is köszöntötte a pályájuk kezdetén álló „gólyákat”: — Nincs szebb feladat, mint felvillantani a fiatal fejekben, szívekben a szebb, az értelmesebb élet utáni vágy szikráját — mondotta többek között — utraivalól az elsőséveseknek.

Ezt követően dr. Moholi Károly ismertette az oktatói karban bekövetkezett változásokat. Ezek a következők: Az Orosz nyelv és irodalom tanszék vezetője az ideai tanévtől: I. M. Nyestor; a Rajztanszék új vezetője: Vinkler László főiskolai tanár. A tanszékeken új tanárok: Neveléstudományi tanszék: dr. Orosz Sándor főiskolai tanár; Magyar nyelvészet tanszék: dr. Vég József főiskolai docens; Kémia tanszék: Várkonyi Katalin főiskolai tanársegéd; Matematika tanszék: dr. Kiss Lajosné főiskolai tanársegéd; Orosz nyelv és irodalom tanszék: Dukkon Ágnes és Kecskés István főiskolai tanársegéd; Testnevelési tanszék: Pungor Miklós főiskolai tanársegéd; Rómán nyelv és irodalom tanszék: Csengeri Gyula tanársegéd; Magyar irodalom tanszék: Kovács András főiskolai tanársegéd.

Az ünnepélyes tanévnyitó a főiskola női karának és irodalmi színpadának műsorával fejeződött be.

(A József Attila Tudományegyetem és a Szegedi Orvostudományi Egyetem 1974-75 tanévének ünnepélyes megnyitójáról lapunk következő számában tudósítunk.)

Kinevezések

Változás történt a JÓZSEF ATTILA TUDOMÁNYEGYETEM vezető testületében. A Bölcsészettudományi Kar dékánja dr. Csukás István tanszékvezető egyetemi tanár lett, a dékánhelyettesi teendőket pedig dr. Veczko József docens látja el. A Természettudományi Kar új dékánhelyettese Sirokmánné dr. Köves Erzsébet tanszékvezető docens.

Tudományegyetemünkre egyetemi tanárrá nevezték ki dr. Boros Lászlót, dr. Császár Józsefet, dr. Fehér Ottót, dr. Krajkó Gyulát, dr. Róna Tas Anaszt, dr. Szentpéteri Istvánt és dr. Vajda György Mihályt. Docens kinevezést kapott dr. Andor József, dr. Apjok József, dr. Égető Emese, dr. Grossmann Ferenc, dr. Jakócs Dániel, dr. Möriz Ferenc, dr. Novák Mihály, dr. Ördög Pirokka, dr. Seres László, dr. Tokaji Géza, dr. Varga Károly, dr. Veczko József és dr. Zsoldos Ferenc.

Az egészségügyi miniszter a SZEGEDI ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEMRE egyetemi tanárrá nevezte ki dr. Béli Ilonát és dr. Tényi Mária. Docens kinevezést nyert dr. Boros Mihály, dr. Csernay László, dr. Czipott Zoltán, dr. Farkas Márton, dr. Kósa Ferenc, dr. Szarvas Ferenc, dr. Szemere György és dr. Szilágyi László.

A JUHÁSZ GYULA TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLÁRA főiskolai tanárrá nevezték ki Bor Pált és dr. Gazsó Istvánt. Főiskolai docens lett dr. Rigó János.

Titkárváltás

A KISZ József Attila Tudományegyetemi Bizottsága legutóbbi ülésén dr. Rákos Istvánt (másirányú elfoglaltsága miatt) felmentette egyetemi KISZ-titkári tisztségéből s titkárhelyettesi teendők ellátásával bízta meg. Az egyetemi KISZ-bizottság a JATE KISZ-titkárává Papp István magyar-angol szakos tanárjelöltet választotta meg. Ugyancsak felmentették tisztségéből Deák Ferenc szervező titkár, aki befejezte egyetemi tanulmányait, s a szervező titkári teendőkkel Deák Zsuzsa magyar-pedagógia szakos tanárjelöltet bízta meg.

Papp Istvántól a Bölcsészettudományi Kar KISZ-titkári funkcióját Süli Mária IV. éves magyar-angol szakos hallgató vette át.

Nyárvege (Orosz Mária felvétele)

Jelentkezők és pontok

Július 3-5 között a Bölcsészettudományi Karon 500 jelentkezőt hallgattak meg a felvételi bizottságok. A jelöltek 105 helyre pályáztak. A felvételi keret egy részét, 44 helyet azonban az előfelvettek töltöttek be, (15 helyet tartottak fenn a fellebbezésre).

— Az idén rendkívül nagy nehézségek mutatkoztak — mondta dr. Csukás István dékán, aki az adatokat közölte —, hiszen karunkon átlagban ötszörös a túljelentkezés. Ez önmagában is problémát jelent. Igen jó színvonalú tanulóváros jelentkezett, ugyanakkor a keretünk szűkös. Csak egy pregnant példát nehézségeinkre; magyar-történelem szakra a minisztérium eredetileg 10-es keretet biztosított, ám ez tavalyról 13 felvételizővel be volt töltve. Végül még nőtt a keretszám 10-el, így 6 idén jelentkezték és megfelel pályázót felvehettünk, egy helyet hagyunk a fellebbezésre. A valóságosan betölthető 7 helyre 21 olyan tanuló találtunk, aki megfelelt a követelményeknek, vagyis az alsó határt jelentő 17 pontnál többet szerzett.

A felvételi másik gondot okozó jelensége; van néhány olyan szakunk, ahová csak egy-két hallgató tudunk felvenni, mivel nincs hely. Itt bizony már a 17, 18 sőt a 19 pont sem elég. Az angol-latin, német-francia, francia-olasz, francia-orosz szakokról van szó. Talán a minisztérium tud megoldást — a kar javasolja a segítséget ezekben az esetekben. Ezzel a gonddal függ össze a felvételi pozitív tapasztalata: sok jó felkészültségű jelentkező tett vizsgát nálunk. A korábbi évekhez képest határozott színvonalbeli emelkedés állapítható meg. A fizikai dolgozók gyermekei nincsenek hátrányban, el tudták érni azt a teljesítményt, amit előzőleg jobb helyzetű társaik. Az FD-s hallgatók aránya 40 százalékos az új évfolyamon.

A különböző szakokon természetesen nem egységesek a tapasztalatok. A vizsgabizottság elnökeinek jelentéseiben sok az eltérő, ellentmondó vélemény, például a magyar szakra jelentkezők nyelvtani felkészültségét illetően.

Meg kell említeni az Orosz Tanszék egy javaslatát. Eszerint meg kellene változtatni a felvételi pontozást egyes középiskolák

liberalizmusa miatt. A gimnáziumok között ugyanis még mindig nagy különbségek vannak. Nem egy tíz pontot hozó diák két nullás dolgozatot ír. A javaslat szerint maximálisan 30 pontot szerhetnek a felvételizők, s ennek csak egyharmada lenne a hozott pont. Többen felvetik, hogy a 30 perc kevés egy vizsgára. Félme-rült, hogy nem teljesen formális-e behívni szóbelire azokat a pályázókat, akik kevés pontot hoznak és az írásbelijük is viszonylag gyenge. Csak az ígértesebb jelentkezőket kellene meghallgatni és a vizsga elsősorban a tanuló általános műveltségének, karakterének megismerésére, a pályakialakításra, felderítésére irányulna, hosszabb és alaposabb lehetne.

Szervezési gondok

Az Állam- és Jogtudományi Karon is feszes ütemben zajlottak a felvételi vizsgák július 5-11-ig. A nappali tagozatra mintegy 450 pályázó küldte el a jelentkezési lapot. A levelező tagozatra 560, az esti tagozatra felvételizők száma 250 volt. A tavalyi adatokkal összehasonlítva az idei számokat, 10 százalékos emelkedés állapítható meg — ugyanilyen mértékben nő a diplomások száma is.

Dr. Kovács István dékán így jellemezte az idei felvételt:

— Az első probléma: egyre nagyobb terhet jelent a vizsgák megszervezése. Az írásbelire több, mint 1300 jelentkező érkezett, s ezeknek kétharmada vidéki. Nagy gond az elszállásolásuk — és az írásbeli vizsgát egy napon kell megtartani. Nagy munkát ró a felvételi az oktatókra is (a kar oktatói létszáma alacsony) a kar ezekhez az óriási számokhoz képest kicsi. 22 helyen folyt a vizsgáztatás. Oktatóink munkáját — akár a másik két karon — középiskolai tanárok segítették. Részvételükre a tananyagcsökkentés következtében volt szükség: azt ellenőrizték, hogy a csökkentett középiskolai tananyagot ne lépjük túl a kérdések, ugyanakkor tapasztalatokat szereztek a középiskolások egyetemi felvételre történő előkészítéséhez.

A keretszámok szinte változatlanok, nappali tagozaton idén is

(Folytatás a 2. oldalon.)

Jelentkezők és pontok

(Folytatás az 1. oldalról.)

mintegy 100 hallgató kezd meg tanulmányait. A felvettek 50 százalékában fizikai dolgozók gyerekei. Esti, levelező tagozaton 140-en kezdenek az idén. A fentebbi tényezők hatására minden évben magasabbak a követelmények a felvételi vizsgán. Tavaly 17,5 pont jelentette az alsó határt, az idén 18 pont az a minimum, amivel még be lehetett kerülni, (az esti, levelező tagozaton 16 pont). A határvonal meghúzása természetesen nálunk sem jelent azt, hogy azon felül már mindenki bejutott a karra, hiszen számos egyéb tényezőt is figyelembe veszünk. Akik megfelelő pontszámmal maradnak ki, természetesen fellebbezési jogot nyerne. Ezeknek a száma, éppen a sok jó teljesítmény következtében idegen nagy. Az előkészítő tanfolyam éretelti kedvező hatását. Többet tudnak a felvételizők, úgy tűnik, intenzívebben készülnek. Az új pontszámítás mely szerint csak a magyar és a történelem jegye számít, növeli az esélyesek számát.

Harmadik éve iratunk alkalmassági tesztet, azokkal a jelentkezőkkel, akik vállalkoznak erre. A teszt feladata, hogy mérje mennyi a pályázónak a szakmához közelebb eső ismerete, milyen a logikai készsége. A teszt eredménye a pontszámon belüli rangsorolásnál lényeges. Elégedetlen állapíthatjuk meg, hogy a felvételizők általában jogi jellegű kérdésekre jobban választottak, mint korábban.

Egy helyre „csak” ketten

A Természettudományi Karon július 1-6 között 13 bizottság végezte a felvételiztetést. A bizottságok — akárcsak a jogi karon és a bölcsészkaron — előzetesen megismerkedtek a felvételizők pályázat anyagával, középiskolai jellemzésével, tehát előzetes ismeretek birtokában folytathatták a szakmai és általános politikai, világnézeti tárgyú be-

szélgelést. A szóbeli vizsgák fegyelme és légköre megfelelő volt, a vizsgáztatók igyekeztek feloldani a jelöltek érezhető és értéhető drukkját és egyben az oldottabb beszélgetések során megismerni a diákok egyéniségét is — mondta a felvételiről dr. Bartók Mihály dékánhelyettes.

572 jelölt küldte be pályázatát, közülük 161 hallgatót vettünk fel a nappali tagozatra. A felvételt nyert jelentkezők 50 százalékában fizikai dolgozók gyerekei.

A bizottságok egyöntetű véleménye alapján elmondható, hogy a felvételre előkészítő tanfolyamok hatása kedvező. A korábbi évekhez viszonyítva a pályázók felkészültsége javult. Egyes szakpárok esetében a megadott szűk keret néhány alkalmasnak minősített pályázó felvételét nem teszi lehetővé. Ugyanakkor például a kémia-fizika tanári szakra, fizikus, vegyész, biológus szakokra igen kevesen jelentkeztek. Általában karunkon egy férőhelyre két jelentkező jutott. Ez a szám kisebb a másik két kari átlagnál. Úgy tűnik tehát, hogy a TTK-s szakok talán kevésbé vonzóak, vagy nehezekek. Komoly konkurenciát jelentenek a műszaki egyetemok. A jelöltek jó szakmai felkészültségén kívül a politikai tájékozottságuk is biztató, de akadt meglepetésvárató negatív példa is.

A matematika és fizika szakra jelentkezők az OM rendelkezése értelmében közös írásbeli érettségi-felvételi vizsgát tettek. Más tárgyakból egyetemenként egységes tételek alapján írták a felvételi dolgozatot. Földrajzból és kémiből pedig helyi tételek alapján vizsgáztak. Helyes volna egységesíteni az írásbelit, minden tárgyból tesztet és szintizálást igénylő dolgozatot íratni. A jelenlegi pontozást (10; 8; 5; 7 stb.) a bizottságok tagjai nem tartják megfelelőnek és javasolják, hogy a középiskolai tanulmányi eredményért adható pontszámok a következők legyenek: 10, 9, 8, 7.

CSOKONAI ATTILA

Pillanatkén egy felvételiző négy hónapjáról

A tanulságokról...

Az értesítések már a címzeteknél vannak... Az általános orvosi karra 41 jelölt közül 180 kapott „behívót” a szeptemberi tanévkezdésre. A fogorvosi szak 20 helyére 81-an, míg a Gyógyszerésztudományi Kar 94 helyére 280-an jelentkeztek.

Felvételi... Így leírva életsorokat eldöntő negyedórák jutnak eszembe. Negyedórák, amikor az önjelölt pályára alkalmasságát vizsgálják és ha könnyűnek találják? Nos, akkor mehet vissza a Heves megyei faluba újabb esztendőre a mentősökhöz, mint például az egri Szilágyi Erzsébet gimnázium és Kereskedelmi Szakközépiskola egyik 1972-es évfolyamát maturanidusa, aki ez évben már harmadszor próbálkozott, sikertelenül. Soványka 12,5 pontja egy pillanattal sem veszélyeztetett mentős státuszát. Lehet, hogy örökre bezárult előtte az orvosi pálya kapuja.

Július 5-én délelőtt a Semmelweis kollégium egyik emeleti helyiségében az I. sz. felvételi bizottság a Heves megyei jelentkezőket „mérlegelte”. Dr. Ormos Jentő, a Körbonetani és Kórszövetés Intézet tanszékvezető egyetemi tanára, a bizottság elnöke kérdésünkre elmondotta:

— Sok a 10 pontos jelentkező és mivel a biológia írásbeli nem állítja különösebb akadály elé a jelentkezőket, az esetek többségében a fizika írásbeli differenciál, no meg a szóbeli, Véleményem szerint a biológia írásbeli pontszámát szigorúbb kulcs szerint kellene megállapítani.

Az idei felvételi kellemetlen mellékzongáját az Egészségügyi Szakközépiskolákban végzetek hátrányos helyzete jelentette. Az említett intézmény diákjai ugyanis biológia helyett tetszés szerinti

választhatták az anatómiát, avagy a belgyógyászatot. Arról azonban iskolájuk sok esetben nem értesítette őket, hogy a választási lehetőség csupán a szóbelire vonatkozik, írásbelizniük viszont éppúgy kell biológiából, mint „vetélytársaiknak”. Volt, aki egy héttel a felvételi előtt szerzett tudomást a „játékszabályokról”. Mint például Kürti Erzsébet, akinek végül is sikerült 16 pontot összegyűjtenie. Az elégségesre értékelt biológia dolgozatát kiválóra sikerült szóbelikkel ellensúlyozta.

Dr. Fleischmann Tamás, az I. sz. Belklinikai adjunktusa következőkben összegezte tapasztalatait:

— Az egészségügyi szakközépiskolák oktatási rendszerét tovább kell javítani. A diákok mindössze három évig tanulnak fizikát, így azután nem hatott a meglepetés erejével, hogy az intézményből kikérültek fizika írásbelije szinte kivétel nélkül gyengén sikerült. Tudomásom szerint a legjobbak képességeiből is általában csak közepes eredményre telt. Az igazságos döntések meghozatala érdekében ezt az egyenlőtlenséget minél előbb meg kell szüntetni. Hogy kiknek? Mindenekelőtt a szóban forgó szakközépiskolák igazgatóinak, illetve vezetőinek kell jelezniük a hiányosságokat a Művelődésügyi Minisztérium illetékesének.

Úgy tűnt: az ötödik felvételi napon — legalábbis míg jelen voltunk — nem volt szerencsénk, hiszen kivétel nélkül gyengécske feleleteket hallottunk. Talán jövőre! Közél 400 hallgatónak jutott ez a soványka vigasz, mert a mérce az idén is magasan maradt.

T. I.

Egy felvételi vizsgabizottsági elnök feljegyzései

Az egyetemi felvételi vizsga súlyos szellemi és érzelmi megterhelést jelent mind a pályázók, mind a vizsgáztatók számára: az előbbieknél egzisztenciális érdekek forognak fenn, a vizsgáztatók számára lelkiismereti probléma felelősségünkre nehezedő teher a felvételi vizsga.

Minden szaktárgynál komoly feladatot jelent a vizsgáztatás, de a nyelvi szakokon talán még nehezebb, mint más, konkrétan tantárgynál. Azoknál csaknem egzakttan módon lehet mérni a pályázók tudását, az idegen nyelveknél a vizsgabizottság tagjaiban mindig marad egy szemernyi kétely: vajon mindent megtegyünk, hogy az előttünk ülő pályázó tudását sokoldalúan, sőt sokrétűen feltárjuk? S ez az „örök kétely” valóban „égető, mint Nessus vére”.

„Beszélni vagy grammatizálni?”

A Bölcsészettudományi Karon a XIII. sz. felvételi vizsgabizottságnál a különböző nyelvi tanulmányokra felvételre kérésű 34 pályázó esetében — amint a vizsgabizottság egyik tagja megállapította, — változatlanul fennáll az a probléma, hogy nagyobb részük a középiskola szabta keretek között viszonylag jól beszél az idegen nyelvet, mihielyt azonban új szituációban kell a begyakorolt beszédfordulatokat alkalmazniuk, azonnal jelentkezik a középiskolai oktatásban indokolatlanul hátréba szorított nyelvtani ismeretek hiánya. Így igaz ez! Itt a hamleti kérdés így módosul: „Beszélni, vagy grammatizálni?” Az idősebb nemzedékek tanítói annakidején valóban nem nagy súlyt helyeztek a közvetlen beszédre, hanem — rendszeren a csodálatosan pallérozott latin grammatika sámfájára hűzva — a nyelvtant erőltették. Így a tanulók nem beszéltek a nyelvet, hanem ismerték, s ha olyan szerencsésük volt, hogy kijutottak az illető nyelvtanra, akkor ott az adott nyelvtani bázison bámulatosan rövid idő alatt meg is tanulták az idegen nyelvet. A mai középiskolából kikerült fiatalember a nyelvtant nem, vagy csak alig ismeri, beszélni viszont olyan hibásan tud, hogy az homi rövid lélegzetű turistaúton talán nyújt némi segítséget, de a leendő nyelvtanár felvételi vizsgájához általában elégtelen.

Annak a jelöltnek, aki csak a középiskolában szerzett biológia- és fizikatudással jelentkezik orvosi pályára, vajmi csekély esélyt adnánk a felvételre. Ugyanez áll — mutatis mutandis — a műszaki egyetemi felvételre is. Mi a bölcsészettudományi karokon valóban csak a középiskolai anyagot kérjük számon, de — éppen mert egyetemi felvételi

vizsgán vagyunk — elkerülhetetlen, hogy ne ássunk utána: az előttünk ülő jelölt konkrét idegennyelvi ismereteit miképpen tudja komplex szemléletben összefoglalni. Eppen ezért helytelen lenne, ha csak a középiskola negyedik osztályának tananyagát adnánk a felvételizők kezébe — hiszen ebből 6 már vizsgázott: előttünk van az érettségi, vagy az osztályvizsga eredménye — nekünk most azt kell megvizsgálunk, hogy a jelölt tanult ismereteit miképpen tudja egymással és választott pályájával összhangba hozni. Kénytelenek vagyunk egyetértéssel azzal az évről évre — az idén is — újra jelentkező igényvel, hogy idegen nyelvből a felvételi vizsga követelménye valóban a középiskolai anyag legyen, de a tagozatos osztály, mert aki a „normális” osztályból a heti 2-3 órás előkészítéssel jelentkezik, az nehezen illeszkedik majd be az egyetemen az első órától idegennyelven tartott foglalkozásokba.

Pályaválasztás — elhivatottság

A felvételi vizsgán rendszeren két alapvető problémával találja magát szembe a eenzor. Az egyik a pályaválasztás, az elhivatottság feltárával kapcsolatos. Nyilván nem a jelentkezők hibájából, de igen gyakran homályos és laza kép él bennük választott pályájukkal kapcsolatban. Arra a kérdésre, hogy miért választották a nyelvi szakot, ilyen feleleteket kaptunk: „Fordító és tolmács szeretnék lenni”, „Idegenvezetői pályára készülök”. A legősztértebb még az a pályázó volt, aki azt mondta: „Meg szeretném tanulni a nyelvet”. Azt hisszük, hogy a pályaválasztási tanácsadás területén még vannak tenivalóink.

Általános műveltség és „készenlet”

A másik probléma fiataljaink általános műveltségének színvonalára. Késztelen, a választott idegen nyelv irodalmát, kultúráját a pályázó majd az egyetemen ismeri meg a maga teljességében, a maga mélységében. De az már alig megbocsájtható, hogy nemigen akadt felvételiző, aki a középiskolai igényeken túl az idegennyelv irodalmában, kultúrájában, művészetében csak némileg is tájékozott lett volna. Itt megint csak azt tudjuk mondani: pályázóink a konkrét középiskolai anyagból már hozzák jegyeiket, az egyetemi igényű embert viszont éppen az különbözteti meg az átlagtól, hogy érzelme van az összefüggések, a vi-

szonyulások, a kapcsolatok, egy szóval a komplexitás iránt.

Nehezség az is, hogy idegen nyelvből nem lehet „naprakész” jelentkezni: itt az ismeretek állandó készséget jelentenek, azt hogy szüntelenül a jelöltben él — konkrétan vagy latensen — a teljes anyag, s ennek egy előre nem látott része éppen a kelő pillanaton, a megfelelő külső ingerek hatására aktivizálódik. Ez azt jelenti, hogy idegen nyelvből nagyszámú és szinte szüntelen ismétlésre van szükség, hogy az valóban élő legyen. Ezt az állandó „készenletet” hiányoltuk az élénk kerülő fiatalokban: nyelvi kultúrájuk bizony meglehetősen szegényes volt. Hogy a szavakkal játszunk: a középiskola minimuma náluk a maximumot jelentette.

Érdekes megfigyelésünk volt, hogy gyakran érezhető tudáskülönbséget tapasztaltunk a választott szakok között, s hogy nem egyszer szüntelenül beszéltünk a teljesítmények között.

Tévhitok és valóságok

A felvételi vizsga akkor nyugodt, akkor kiegyensúlyozott, ha az igény az egyetem és a felkészültség a pályázók részéről nagyjából egyenleget mutat. Meg kell említenünk a vizsgabizottság egyik tagjának azt az okos megállapítását, hogy ezt az egyenleget a sajtó az elmúlt hónapokban valahogyan megzavarta: a középiskolai tananyag csökkentésével kapcsolatos helytelen felvilágosító munkája nyomán sokan azt hitték ugyanis, hogy a tananyag csökkentéséggel a követelmények feladását is jelenti. Szerintünk ezt a tévhitet a jövőben korrigálni kell.

Sok minden feljegyzés van még a felvételi vizsgabizottság elnökeinek papírselejteikén, de most már csak egyről szeretnénk megemlékezni: középiskolai kollegák részvételéről a felvételi vizsgákon. Mint minden újítást, ezt a rendelkezést is vegyes érzelssel fogadtuk: az egyetemi oktatók némi bizalmatlansággal, a középiskolai tanárok fenntartással, s mint annyi újítás, a gyakorlatban ez is bevált: a középiskolai kártársak előtt szertefoszlott az egyetemi felvételi vizsgák misztifikációja, mi pedig értékes, szakszerű — s hangszólóztan hozzátennénk: rendkívül tapintatos — segítő társakat kaptunk nem könnyű munkánkhoz. Ez olyan üzlet volt, ahol mindkét fél jól járt.

DR. BERCZIK ÁRPÁD egyetemi docens

Előnyök és arányok

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Április 4. úti épületének magyar előadóterében július 3-án, délelőtt, forró percekét éltek át földrajz-testnevelés szakra pályázó diákok. A felvételizők egy-más után járultak a Honfi Gyula elnökelével dolgozó bizottság elé. A Testnevelési Tanácsok docense azt hitte, jelenést lát, amikor Guárdcs Páter, az orosházi Táncsics Mihály Gimnázium és Ipari Szakközépiskola növendéke illedelmesen betette maga mögött az ajtót. Csodálkozásának oka, a fiú öltözképe volt, amelyről csak annyit; nélkülözött a sötétebb tónusokat, no meg az ilyenkor szokásos nyakkendőt.

Az elnök ekképp adott hangot nemtetszésének: — Hosszú pedagógusi pályafutásom alatt most találkozom először effajta formabontással. Jótanácsként, fogadjja: ha főiskolás lesz, tisztelje majd meg vizsgáit...

A jelölt vészőfutása azonban igazán akkor kezdődött, amikor a Szovjetunió köolaj- és gáztermelését kellett ismertetnie. Németh Istvának, a Földrajz Tanácsok docensének sűrű fejszólással jeleztek, a rossz találatokat. A föld-

rajz szerényebb eredményeit a testnevelés négyese és ötöse ellensúlyozta, no meg egy figyelemreméltó sportteljesítmény: 68 méter. Ez az eredmény az országos ifjúsági bajnokság aranyérmét jelentette a Budapesti Honvéd tehetséges sportolójának.

— Akárhogy is nézzük, az a 68 méter jókora darab dobás, és feltehetőleg egyfajta megszállottságot, ami későbbi tanári munkáját tekintve megnyugtató. Az ilyen testnevelő tanárok a legkisebb faluban is pezsgő atlétikai életet tudnak teremteni. Azonkívül nekünk a zászló becsületére is gondolnunk kell. Nem közömbös ugyanis, hogy milyen képességű hallgatók képviselik színecinket a különböző sportvetélkedőkön — értékelte röviden Honfi Gyula a jókötésű „gerelyvető” felvételizőt.

A következő pályázó egyszersmind a család iskolabeli jogfolytonosságát is biztosítani akarta. A jelölt, Gyarmati Zoltán bátyja ugyanis tavaly ugyanezen a szakon szerzett diplomát. Az öcs, a bajai III. Béla Gimnázium végzőse, 13,5 pontot könyvelhetett el magának a felvételi után. A szóbelin szerzett 6,5 pont azt jelentette, hogy sikerült teljesítenie az

5 pontos „alapmagasságot”. A katonaruhás fiú folyosói vallomásából tudtuk meg:

— Nagyon szeretnék főiskolás lenni. A körülmények kényszerítettek; hűtőgépszerelelő szakmámat ugyanis olajérzékenységgel miatt nem folytathatom. Ha most nem sikerül felvételt nyernem, akkor képesítésmelteni tanári állást válllok és jövőre ismét próbálkozom.

A bizottság elnöke a felvételi vizsgák summázataként mondogta: — Mivel óriási a túljelentkezés földrajz-testnevelés szakon, megfontolandó lenne ezt az egésszételen arányt a jelentkezők ésszerű irányításával — biológia-testnevelés, orosz-testnevelés szakok felé — megoldani. Így ugyanis több kiváló képességű hallgató nyerhet felvételt. A másik észrevételem: a középiskolások szakmai képzése kétségbeesztően egysíkú, illetéleg teljesen az iskola beállítottságától függ. Előfordult, az egyik jó kosaras négy esztendő alatt nem is találkozott a torna tantervi anyagával.

T. I.